

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja do 31. dec. s L. pol leta 5 L. četrta leta 250 L. mesečno 1 L. za inozemstvo do 31. dec. 10 L. -- Na naročila brez doposlance naročnine se ne bomo ozirali. -- Posamezne številke v Gorici in na deželi stanejo 15 stotink. Uredništvo: ulica Carducci 4. uprava ulica Vettorini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Oglasi, katere se mora vnaprej plačati, se računajo v širini enega stolpa in en mm visoki za enkrat 30 stotink. Za večkrat po dogovoru. --

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpolšek. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vettorini štev. 9.

Likvidacija nacionalističnega poloma.

Firence, marca 1920.

Medtem, ko laško časopisje na dolgo in široko objavlja vse vesti, ki stremé za tem, da bi prepričale evropsko javnost, da ves laški narod odobrava gonjo nacionalistov gledé jadranskega vprašanja (v resnici je nasprotno res: večina laškega naroda jo odločno obsoja), zatajuje in potvarja vse trezne glasove, ki so za pošten sporazum med Italijo in Jugoslavijo. V zadnjem zasedanju poslanske zbornice je govoril tudi posl. Salvemini, eden najtreznejših presojevalcev zamotanega jadranskega vprašanja, ki je z nepobitnimi dejstvi dokazal vso nesrečo in polom dosedanje laške zunanje politike. Naj podamo našemu ljudstvu o tem govoru najznamenitejši del.

»Med to razpravo (o zunanji politiki) so trdili nekateri, da je pri zadnjih pogajanjih v Parizu propadel program ene gručice mož, h katerim imam čast se prištevati skupno z Leonido Bissolattijem in ki se jih označuje za »one, ki se odreka« (rinunciatori).

Ta trditve ne odgovarja v ničemer resnici: kajti ni mogoče proglasiti programa ali metode za propad, ki se ju ni udeležilo v času, v katerem sta bila predlagana kot nujno in neobhodno potrebna. Nujnost, da bi se londonski dogovor ne opustil, pač pa zamenjal z novo pogodbo, ki bi bolj odgovarjala stvarnim koristim Italije in novemu mednarodnemu položaju, nujnost revizije in zamenjave, ne opustitve, nismo zastopali šele januarja 1920, tedaj, ko smo prijeli prve vesti o vsebini londonskega dogovora. In ojačili smo naše stremiljenje posebnosti po ruski revoluciji in po intervenciji Zedinjenih držav v vojni.

Ko je Rusija odpadla in pristopila Amerika, in bilo treba imeti velikega preloškega daru za razumevanje, da prvotni vojni dogovori niso mogli ostati v svoji prejšnji obliki, da je bilo treba preustvariti naše diplomatične zahteve in opustiti vse, kar v novem mednarodnem položaju ni bilo več mogoče obdržati. A vse besede so bile zaman.

Januarja 1918 -- ko je povedal Tittoni zbornici lanskega julija - je predsednik Wilson izjavil uradno, da ne priznava londonskega dogovora. To vest so skrivali in šli preko nje, ko da bi Zedinjene države ne obstojale. Nasprotno - kar je še slabše - pričeli so jih prositi denarja na posodo in zajahali dvoumni Rimski kongres narodnosti v aprilu 1918: dvoumni, ne zato, ker so ga mnogi v dobri veri pripravili in mu prisostvovali, pač pa dvoumen z ozirom na vlado, ki je z ministerstvom predsednikom kongresu podpirala in pristala na njegove sklepe, a ga z zunanjim ministrom prezirala! Takrat smo mi rinunciatori ponovili še z večjo silo naš klic: preglejmo pravočasno londonski dogovor! Bil je glas vpijočega v puščavi.

V poletju 1918 -- naj mi bo dovoljena ta edina navedba dokumentov, ne tajna in ne zmaknjena iz nobene vladne miznice - smo pisali: »Če jadransko vprašanje ne bo znova preresetano in končno veljavno rešeno s sodelovanjem Zedinjenih držav pred koncem vojne in čimprej, se bo Italija znašla ob končnem urejevanju v položaju prepirljivca, ki čaka razsodbe Zedinjenih držav nasproti drugim prepirljivcem, ki bi bili Slovani: prišli bomo na mirovna pogajanja ne z nalogo, da povečamo svojo besedo ob strani zaveznikov nasproti Nemčiji v enakih pogojih kot veliki zavezniki, pač pa objestno se prepirajo s Slovani za jadranske reči. Ali je mogoče, da bi bili v Italiji nacionalisti, ki bi ne bili zmorni razuzmeti, kaj vse bi izgubila Italija na dostojanstvu in svetovnem prestizju, če bi zagrešila tako veliko zmožo? Po toliki borbi, po tolikem trpljenju, po sodelovanju za skupno zmago, je-li to polčez, ki se pripravljajo Italiji za čas mirovnih pogajanj? Morda je sporazum med Italijo in Srbijo postal nemogoč radi zmot, ki sta jih pregrešili obema(?) stran-ki v štirih letih neumnosti. Toda to ni vzrok, da bi Italija ne smela popraviti, kakor hitro prodré pamet na kak način v državni svet, zmožo iz leta 1915, ko je prezrla Srbijo pri pogajanjih, ki so dovedla do Londonskega dogovora. Italija mora ponuditi Srbiji, ki moralno zastopa vse

Jugoslovane, sporazum na podlagi pravičnosti, sporazum, ki ga Srbija na pravični podlagi ne bi mogla zavrniti. Če pride do sporazuma, tem bolje: ne bo ostalo nič drugega; ko povabiti ostale zaveznike, da sprejmejo to na znanje. Če bo Srbija zavrnila, potem bo Italija imela pravico pogajati se na pravični podlagi, ne več s Slovani, ampak na račun Slovanov z Wilsonom, podprta z dolžno solidarnostjo Anglije in Francije. Na noben način ne sme Italija priti do miru prepirajoč se v cestnem prahu s slovanskimi nacionalisti, ko da bi na svetu ne obstajalo nič drugega ko dalmatinski odpadniki.

Bil je to najugodnejši trenutek za pogajanja: po naši zmagi ob Piavi, ko se je zdel vojaški triumf še daleč, ko Nemčija ni bila še poražena, ko Avstrija ni bila še razbita in je Italija bila še jeziček na vojaški tehnički; tedaj, ko Slovani še niso bili penosni na svojo zmago na macedonski fronti in ko so narodne proti avstrijske stranke potrebovale še naše pomoči za nadaljevanje svoje borbe. Bil je glas upijočega v puščavi!

In bil je drugi, zadnji, zadnji in odločilni trenutek, v katerem je bilo mogoče še rešiti naše koristi in dostojanstvo: koncem 1918 in začetkom 1919 - predno je predsednik Wilson podrl vse mostove za seboj z znano poslanico - ko je imel naš narod nedotaknjeno in plemenito zavest zmage, ko ni bil še ponižan, izrabljen in razdvojen od obupnega pričakovanja in od gorostasnih zmot pariških pogajanj tedaj, ko je preživljala Jugoslavija prvo, najtežje dobo svoje tvorbe in se ni še utrdila, ali dobro, ali slabo, kakor je utrjena danes, brez nas, proti nam; tedaj, ko še nismo izdali milijard papirnatega denarja, s katerim smo letos strmoglavili v gospodarsko krizo, ki je sedaj počenjala postajati težka; tedaj, ko Italija ni bila še raztrgana od notranjih bojev, ki so v dobri meri posledica denarne politike in gospodarske krize v zadnjem letu; tedaj, ko bi predsednik Wilson prejel z živim zadovoljenjem našo solidarnost z njegovimi iskrenimi stremiljenji, ki so se protivila smerem angleške in francoske zunanje politike; tedaj, ko smo na pariški konferenci grešili posebno v narodnem ožiru s tem, da smo pritrtili še hujšim zahtevam drugih, ne da bi vsakikrat zahtevali zase odgovarjajočo dolžnost; tedaj, ko se še niso dogodili upori Gabriela D'Annunzia in podadmirala Nilla, ki sta nas, našo državo, moč in narodno resnost spravila ob slabši glas, nego izgubljena bitka!

To je bil pravi trenutek za zamenjavo londonskega dogovora s pogodbo, ki bi bila bolj pravična za vse in v resnici bolj koristna nam vsem. Toda ravno v tistem trenutku so zavrgli Leonido Bissolattija kot izmozgano limono. Bil je trenutek, ko je triumfiral neizprosna taktika. Imeli smo tedaj potovanje »tour in retour«, ki se ga vsi spominjamo. Imeli smo izjavo o hankrotu politike državnega sveta!

In danes, ko nam Nitti, likvidator tega poloma, prinaša kompromis, ki v resnici ni preveč sijajen, se najdejo ljudje, ki imajo pogum trditi, da je propadla naša politika odjenljivosti!

Ne, gospodje, v Parizu je bil likvidiran polom vaše politike, medtem, ko naša politika ni bila nikoli preizkušena v uri, ko smo jo priporočali: ostala je vedno tuja, kot program in kot metoda, mentaliteti in delovanju naših vladnih mož tudi v zadnjih pogajanjih v Parizu.

Vsak komentar k tem besedam posl. Salveminija, bi bil odveč. Kot težka pest udarjajo na trmaste možgane vseh onih, ki so zakrivil, da se ta politika v največji blagor Italije ni izvedla, pač pa zasramovala in prezirala. »Uspeh« leži na dlani: težka zunanja in notranja kriza Italije, ki ne more najti več izhoda in ki pada dan za dnem vedno globlje in globlje...

Aprovizacija.

(Govoril na občnem zboru »Zveze slov. županstev« v Gorici dne 5. II. 1920 podpreds. Ignacij Kovač.)

Na jesen l. 1914., ko je listje že porumenelo in je bilo predvidevati, da bo še dolgo trajala vojna, je posegla vojna uprava tudi po rekviziciji živil. Veletržci in zalagatelji so bili koj na jasnem, kaj jim je storiti; zaloge malih producentov so se izpraznile. Cene, zlasti živilom, so čudovito rastle in pomanjkanje blaga je bilo

neizogibno. Vlada je hitela določati maksimalne cene, ki so držali pri nekaterih malih trgovcih, grosistom so pa bili voda na njihov mlin. Le-ti so svoje zaloge kratko malo zaprli ali poskrili, a mali trgovci sploh niso mogli, ali pa so se bali nakupovati blago.

Tedaj je tudi deželni odbor goriški poskusil kupčijo na debelo, ki se pa menda ni posrečila; mankal je kredit. Zato se je osnovala začetkom l. 1915. prva deželna aprovizacijska akcija sporazumno z okrajnimi glavarstvi ter z županstvi, ki so ustanovila svoje občinske odbore ter dale podlago deželnemu odboru za potrebni kredit potom svojih garancijskih izjav. Ta aprovizacijska akcija je razpolagala z odvisnimi živili v deželi ter jih tudi rekvirirala. Namen je bil, obdržati živila v deželi, nabaviti si, kar primankuje, od drugod ter razdeliti vse to med potrebne deželane. Izbruh italijanske vojne koncem maja 1915. je precej prekrizal te človekoljubne račune. Italijanska vojska je zasedla Furlanijo, kjer je vsled ugodne letine preostajalo nekaj vagonov polente; zasegle so se že zbrane zaloge pri tržiškem glavarstvu. Nastali so prvi begunci na Goriškem, ki so popustili ali pa oddali živino in živila za slepo ceno vojašini, sam pa bežal v notranjščino, kjer je že vladala lakota. Tudi deželni odbor je zbežal v varno zavetišče na Dunaj, pustivši preskrbo dežele lastni usodi. Aprovizacijo - kolikor je je pač bilo - so preskrbovala glavarstva, nekateri župani in deloma vojaška poveljstva. Za goriški okraj je bila aprovizacijska zaloga v Ajdovščini, kjer je bilo tudi glavarstvo. Blaga je vedno primankovalo in nemale so bile težave s prometnimi sredstvi. To vedo najbolje nekateri člani aprovizacijskih odborov, ki so tvegali čestokrat lastno življenje, da so preskrbeli živeža gladujočemu ljudstvu. Ko se je vojna črta premaknila nižje v Italijo, je bilo v tem ozir nekoliko bolje. Za hip se je goriška odzahnala. S tem pa še ni bil konec aprovizacijskih skrbi. Vključ vsem vladnim centralizacijam in strogim odredbam, je bilo občutiti silno pomankanje, pretvarjanje in draženje živil.

Končno smo dočakali vojno premirje in italijansko vojaštvo je zasedlo naše pokrajine. Nekateri hočejo celo trditi, da je bila to diplomatska poteza entente, da nas obvaruje pred poginom lakote. Bilo kakor bilo! Faktum je, da morajo aprovizacijske komisije še nadalje vršiti svoje ne baš prijetno opravilo in danes, po nad 15 mesečni zasedbi ni predvidevati še konca. Bivšo aprovizacijsko centralo prevzela je sedanja okupacijska vlada, ki jo vodi skoro po isti šabloni kakor poprej. Živil sicer po večini ne manka - razun sladkorja - pač pa primankuje lir. Dobavo živil preskrbujejo slej ko prej razni zalagatelji. -- Blago se oddaja občinam, različnim skupinam in posameznikom. Plačevati je treba točno, pogostoma plača tudi »kreda«, zlasti tam, kjer ni zaslužka. Maksimalne cene ne drže; iste se čisto določajo, ko blago srečno ali nesrečno dospe na določeno mesto. Celu vreče občutno vplivajo na ceno; naj so že raztrgane ali cele, vselej se prav pošteno zaračunaj. Živila se tudi ne izbirajo; če si lačen, vzemi to, kar je in kolikor je: riž ali rižeta, pašta ali pašteta, ali pa makari osoljen sladkor.

K temu bi bilo še pripomniti, da nekatere občine sploh niso še prišle in ne morejo priti do zaključkov svojih računov z aprovizacijo in sicer še od prejšnje vlade. Občine se kar naenkrat znajdejo v dolgu, ko se jim o tem niti sanjalo ni. Naj navedem en primer! Ko so prišli italijanski vojaki v našo deželo, so hoteli pokazati naklonjenost izmučenemu ljudstvu ter so darovali brezplačno živež, ki so ga bili zaplenili avstrijski vojaki. Take darove je pozneje aprovizacijska centrala zaračunila, enako tudi podarke bivšega nameštstva. Pa tudi drugače so občine oškodovane n. pr. pri zameni krone: blago, ki je bilo poprej nakupljeno, je bilo treba prodati s 40%, isto tako se je poravnal eventualni dolg. So pa tudi občine, ki so z aprovizacijo drugače oškodovane, nekatere so bile okradene, drugim se je žugalo, da so morale dati na kredit ali celo brezplačno itd. Take in enake slučaje je dolžna vlada, odnosno povzročitelj vojne poravnati, kajti tudi aprovizacija spada pod vojno poškodbo, ker bi ne bila potrebna aprovizacija, če bi ne bilo vojne.

Vsled tega predlagam sledeče resolucije:

1.) Vlada naj odpusti vse terjatve, ki izvirajo še iz aprovizacije bivše avstro-ogrske vlade.

2.) Vlada naj priskoči krajevnim aprovizacijam, odnosno občinam z denarnimi sredstvi na pomoč, da se daje ubožnejšim lahko živež brezplačno, ali vsaj po znižanih cenah.

3.) Centralna aprovizacija naj preskrbi vedno zadostno množino vseh živil, zlasti pa sladkorja, da so živila pravočasno prebivalstvu na razpolago.

4.) Centralna aprovizacija naj prepusti vreče in drugo ambalažo brezplačno, ali vsaj po normalni ceni.

5.) Centralna aprovizacija naj razdeli eventuelne dobičke sorazmerno med krajevne občine.

Sestanek slov. kolonov.

V nedeljo so se zbrali odborniki »Zveze slov. kolonov« in drugi razumniki mej koloni na posvetovanje v Gorici. Udeležba je bila lepa.

Prvo vprašanje, ki se je razpravljalo, je bilo glede društvenega delovanja, glede programa in cilja. Naši koloni odklanjajo soglasno socialistično agitacijo za komunizem, ker nečajo postati komunisti, ampak lastniki. Delovanje, ki je je društvo razvijalo pred vojsko, se bo po vojski nadaljevalo. Namen vsega društvenega delovanja je bil od prvega začetka, da bi kolone polagoma osvobodili, kar je mogoče le, ako postanejo koloni lastniki zemlje. Brez lastnine ni prave svobode. To velja zlasti za kmete, kajti delo za obdelovanje zemlje ni kakor drugo delo n. pr. delo v tvornici, ampak pravo posebno delo, kakor je dobro poudarjal društveni predsednik Bratuž. Delo, ki je opravljalo danes kolon, bo morda rodilo sadove še-le za deset ali petnajst let. Kako naj ima kmet veselje do dela na tuji zemlji, ako ne ve, da bo lahko mirno užival sadove, ki se bodo prikazali še-le za več let?

Pri tem svojem delovanju društvo ne odklanja pomoči od socialistične stranke. Kolonsko vprašanje je težko vprašanje, kakor je poudarjal društveni predsednik, in je le želiti, da pomagajo tudi druge stranke, ki se ujemajo z nami gledé cilja.

G. dr. Gabršček omeni, da se tudi društvo »Edinost« zanima za to vprašanje in da se bo ustanovil v tem društvu poseben odsek za rešitev kolonov.

Drugo vprašanje, ki se je na tem sestanku razpravljalo, je vprašanje o odškodnini za vojaške rekvizicije in za vojno škodo. Gledé posestev, ki so jih obdelovali koloni, je to vprašanje zamotano, kajti škodo vsled njih ni trpel le gospodar, ampak tudi kolon.

Odškodnina za rekvizicije se razločuje od vojne odškodnine, kajti rekvizicija je dejanje, s katerim je vojaštvo oziroma je država od prebivalstva zahtevala (rekvirirala) in dobila oziroma vzela stvari, ki so bile armadi oziroma državi koristne in potrebne, dočim se vojna odškodnina nanaša na poškodbe n. pr. po granatah od katerih (poškodb) ni imelo vojaštvo oziroma ni imela država nobene koristi. Rekvizicije se nanašajo na stvari: živilo, seno, hiše, polja, vinograde itd. ki jih je vojaštvo sprejelo oziroma vzelo za svoje namene. Dočim nimamo mi še nobene postave za vojno odškodnino, imajo vse države že postave za odškodnino gledé rekvizicij.

V obeh slučajih je mogoče, da tiče tudi kolonu en del odškodnine. Zato se mora tudi kolon zanimati za odškodnino.

Komur je vojaštvo kaj rekviriralo, naj napravi prošnjo na Commissione, Revisione Affitti e Requisizioni (C. R. A. R.) v Gorici v ulici Alfieri. Odškodnino za rekvizicije plača vojaštvo takoj. V prošnji treba navesti vojaški oddelek, ki se je omenjenih stvari poslužil. Proti odločbi te komisije je mogoča pritožba na generalno intendanco in proti njeni odločbi na sodni odsek, ki je za to nalašč postavljen.

Ako gre za rekvizicijo n. pr. v Medani, Mirniku, v Kožbanji itd., se pri obdelavi poljih in vinogradih ne plača samo škoda za uničena drevesa, za uničene trte in za zasipanje jarkov, kakor pri vojni škodi, ampak se morajo poravnati tudi vsi doslej izostali dohodki in vsi dohodki, ki bodo tudi zanaprej izostali, dokler se zemljišče ne postavi v prejšnje stanje.

novanje, mala kuhinja in dve prav mali sobi z več kot skromno opravo. Ko sem prišel k njemu, je sedel v nezakurjeni sobi z zimsko suknjo na sebi in je nekaj bral. Velik revež je in sama kost in koža ga je. Tožil je, da mu hočejo opešati oči, in da ne sliši skoro nič več. Le s težavo me je nekoliko razumel. Pravil je, da je vsled stradanja tako opešal. Prinesel sem mu nekaj sladkorja, moke in drugih malenkosti, in videl sem, kako mu je dobro došlo. Rekel je pri tej priliki, kako hvaležen je odseku za prehrano v Ljubljani in njegovemu ravnatelju, ki mu je že dvakrat poslal živila: pesnik in njegova žena sta mi zatrijevala, da je bila zadnja pošiljatev skoro do polovice oropana.

Pesnik Stritar je obhajal 6. t. m. v skrajni bedi in žalosti, daleč od svoje domovine, svoj 84. rojstni dan. Pesnik Stritar živi ob svoji pokojnici, ki znaša 280 K na mesec. Da s tem ni mogoče živeti, je več kot jasno. Draginja v avstrijski republiki je velika. V Aspangu stane edno jajce 8 nemških kron. Pesnik Stritar je dr. Šteru potožil, da si že dolgo časa ni mogel privoščiti kupice vina, ki bi ga ravno zdaj v svoji starosti in betežnosti nujno potreboval. Odsek za prehrano je pesniku Stritarju za njegov rojstni dan poslal po posebnem kurirju večjo zbirko živil: moke, masti, sladkorja itd. Prav tako. Narod slovenski je dolžan podpreti velikega pesnika ravno sedaj, ko tako nujno potrebuje pomoči. Saj je bilo njegovo življenje in vse njegovo delo posvečeno slovenski domovini.

Žigosanje bankovcev na Ogerskem. Te dni začne na Ogerskem žigosanje kronskih bankovcev. Ogerska bo z državnim pečatom žigosala bankovce avstro-ogrske banke kot samostojen ogerski papirni denar, vrnila bo posestnikom le polovico bankovcev, ki jih prinese v žigosanje, drugo polovico pa pridržala zase. Namesto te pridržane polovice bankovcev se bodo posestnikom izdali boni 4% prisilnega posojila, kateri se bodo pod posebnimi pogoji lahko rabili tudi za vplačilo davkov. Eno- in dvokronski bankovci ne bodo žigosani.

Ogersko ljudstvo že par tednov razmetuje in izdaja bankovce za živila, obleke in druge potrebščine, ker se boji žigosanja bankovcev. Cene živil, kakor tudi cene industrijskih predmetov so vsled tega poskočile od 50-100 odstotkov. Veliko trgovin je bilo zadnje dni zaprtih. Oni, ki so trgovine odprli, so jih že v prvih popoldanskih urah zaprli, tudi trgovine za živila, samo da bi ne morali prodajati živil za žigosan denar.

Predsednik francoske republike -- urednik. Bivši predsednik francoske republike Poincaré je prosil društvo časnikarjev, naj mu odstopi skromno mesto urednika pri katerem časopisu, ker hoče zopet nadaljevati poklic, ki ga je opravljal predno je bil izvoljen za predsed. S takim zgledom hoče opozoriti svoje rojake, da je vsak državljani dolžan delati.

Bivši nemški kronprinc misli ubežati? Se te dni je baje bivši nemški kronprinc zagotavljal županu in policijskim oblastvom v Wieringenu, da mu niti na um ne pade, da bi v teh razmerah zapustil svoje bivališče. A danes poročajo listi, da ravno ob času, ko so ob prevratu na Nemškem pomnožili stražo na otoku Wieringen, kjer je kronprinc interniran, in je ta straža prišla na svoje mesto, ravno v tistem času je straža zagledala nemški zrakoplov, ki je v velikih krogih obletaval otok, kjer biva kronprinc. Se ve, da je nemški zrakoplov izginil in da se je straža še bolj pomnožila.

Varnostne odredbe proti bivšemu nemškemu cesarju. Takoj, ko se je bil začel državni prevrat v Nemčiji, so bile o tem obveščene dvorske straže. V Doornu ni potem več prišel cesar Viljem iz svojega gradu. V dvorec se puščaj samo osebe, ki imajo za to posebno dovoljenje, in pa osobe. Nihče drugi ne more priti v grad, in tudi bi bilo cesarju nemogoče uiti, tudi če bi imel ta namen. Svet okoli gradu tudi ni tak, da bi se mogel spustiti nanj kak zrakoplov.

Velik roparski napad v Istri. Par kilometrov od Pazina stoji vila, kjer bivata s svojima družinama Jožef in Angel Miletič. Vila leži na odprti ravnini in nima zato pred roparji nič kaj varne in ugodne lege. V okolici se je vedelo, da Miletičevi živijo dobro, toda roparji so vedeli tudi še nekaj več, namreč da imajo ti družini tudi denar v hiši.

Preteklo nedeljo, ko sta družini Miletičevi že počivali, se zaslišijo udarci na vilina glavna vrata. Eden Miletičevih vstane in gre pogledati, kdo neki tolče. Pa groza ga spreleti, ko vidi vilo obdano od kakih desetih roparjev, vseh oboroženih s puškami, ki zahtevajo, naj se jim nemudoma odpre. Miletič zbudi vse domače v hiši, in vsi sklenejo, da se vrata na noben način ne odpre.

Lahko si predstavljamo strah teh ubogih obleganih ljudi. Ko so roparji videli, da se vrata ne odpro, so začeli streljati v okna. Miletičevi so se stisnili pod okna za zid, krogle so jim frčale nad glavami, a k sreči ni bil nobeden zadet.

Roparji, uvidevši, da tudi ta napad ne pripravi Miletičevih do tega, da bi odprli, so začeli s puškami kopiti udarjati po vratih, da bi se jim udala. Vrata so se upirala, in Miletičevi so upali, da roparji opustijo svoje namene. Pa ta up je bil prazen. Roparji so še z večjo silo pritisnili na vrata, nekaj je zahrešalo, in roparska banda je skozi ulomljena vrata stopila na dvorišče.

Kar zledenela je kri vsem Miletičevim, ko so ugledali roparje v vili in slišali, kako litijo po stopnicah v gornje prostore. Roparji so planili pred nje z nastavljenimi puškami in zavpili: Roke kvišku!

Miletičevi ubogajo, drže roke kvišku, in tedaj začno roparji preiskovati in prazniti jim žepke: pri tem jih še bijejo in zasmehejo.

Ke so roparji vse preiskali, jim velé, naj gredo vsi skupaj za njimi. In vsi Miletičevi, možje, žene in otroci so bili od roparjev odpeljani v klet, ki se je nahajala v vili, in tamkaj vsi skupaj zaprti s ključem.

Ko se je to zgodilo, so roparji planili v vilo in začeli repati po njej. Takoj je bilo vse odprto, vse razmetano, vse oropano: vsak predalček, vsak kotiček je bil preiskan.

V nekem skrinjinem predalčku so našli tudi 20 tisoč lir v denarju in veliko družinskih dragocenosti: uhanov, verižic, ur itd. v skupni vrednosti 15 tisoč lir.

A to jim ni bilo še zadosti. Obleke so povezali v ogromne zavoje, odnesli z njimi vred tudi še štiri kvintale prekajenega mesa in razna druga živila.

Ves ta plen bi bil moral zadovoljiti to roparsko družalo, katerega bi zdaj lahko nemoteno odšla, ko so vsi domači tičali zaprti v kleti. Toda ne! Ta zverinska

banda je pred svojim odhodom še zažgala vilo in tako izpostavila vse Miletičeve grozni smrti, da živi zgore v kleti.

Toda sreča za Miletičeve, da je klet imela majhno okno, skozi katero je zlezel eden izmed njih in si upal na dvorišče, ko ni slišal nobenega glasu in je bil gotov, da so se roparji že oddaljili. Res, nikogar ni bilo več v vili, in Miletič pohiti odpreti drugim, ki so bili še v kleti. Tedaj zapazijo, da so roparji vilo zažgali. Ogenj je bil hitro pogašen; toda če bi Miletičevi ne bili mogli tako hitro iziti iz kleti, bi vila stala kmalu vsa v ognju, in oni bi bili vsi končali strašne smrti v plamenih.

Oblast zasleduje to razbojniško bando, ki pač zasluži eksemplarčno kaznen.

Spmladanska slana je najbolj nevarna dolinam in nižinam, kjer izhlapevajo vodne sopare. Slano preženemo, ako napravimo nad sadovnjaki, vinogradi ali nad poljem zgodaj zjutraj gost dim, da ne more solnce prehitro odvajati zmrzlih rastlin.

Vprašanja in odgovori.

B. G. 29. Poizvedite pri domačem pošt-nem uradu, ali je pravilno odposlal Vašo prijavo poštnohranilne vloge; ako se je to zgodilo, čakajte na rešitev, katere drugi tudi niso še dobili. -- Vsi avstrijski zakoni in naredbi, ki so veljali 3. novembra 1918 v naši deželi, veljajo še danes, torej tudi zakon od 28. avg. 1870 drž. zak. št. 41. Glede vodnih zadev ni izdala okupacijska oblast nikakih novih predpisov.

J. L. Bovec. Vprašate, ali bodo pri naknadnih begunskih podporah, katere so se izplačevale s 40 Lirami za 100 K, tudi še doplačali 20% v smislu končne ureditve valute. To vprašanje ni še rešeno z nikako izrečno naredbi, vendar pa ostane najbrže pri 40% in se dodatek po 20 od sto ne bo izplačeval. »Gor. St.« lahko naročite tudi v Jugoslavijo, dobival jo boste po pošti, kakor tudi več drugih narčnikov. -- Svojo prtljago lahko vzamete v Jugoslavijo brez posebnega dovoljenja.

A. B. Log - Čezsoča. Za to, da ste pod ceno prodal kravo, ker ste bil odgnan iz domačega kraja, ne dobite nikake odškodnine.

I. H. Podbrdo. Da bo rešena prošnja za izmenjavo kron v lire, ne morete storiti drugega, kakor čakati in urgirati rešitev pri zakladnem nadzorništvu v Trstu (Ispettorato del Tesoro). Radi brata, ki je v ital. vojnem ujetništvu ste storil vse, kar se v takih primerih napraviti more. Peskušajte doseči, da bi civ. kom. v T. urgiral rešitev. Dobro bi bilo, ako bi se v novi vlogi omenilo, da je bil že pred vojno naseljen v okup. ozemlju.

J. G. Šturje. Ako ste izgubil invalidno izkaznico, se morate obrniti za duplikat na nadomestni bataljon svojega polka, kateri Vam mora iz glavne knjige obnoviti izpuščeno listino.

M. K. B. Ako je Vaš brat uradno spoznan za invalida in ima potrebno invalidno izkaznico, dobi brezplačno zdravljenje; obrne naj se na polit. komisariat v Tolminu. Ako pa ni spoznan za invalida, se mora zdraviti na svoje, oziroma, če nima sredstev, na občinske stroške.

A. R. Sv. Mihael. Prašanja morajo biti jasna. Precizirajte natančno, kaj imate iztirjati, od koga in od kdaj.

A. J. Gabrovica. Ako hočete prepeljati stroj iz Jugoslavije, obrnite se na trgovsko zbornico, da privoli, in na gen. civ. kom. (Sezione importazioni esportazioni), ki Vam na podlagi privoljenja trgovske zbornice izda uvoznicno. V Jugoslaviji naj poskrbi izvoznico tovarna.

G. T. Gradišče. Radi sira, ki ste ga prodali l. 1918 avstrijskemu poveljništvu (K. K. Operationskassa des Et. Kmd. Fp. 562), se obrnite na »Odbor za varstvo koristi podanikov zasedenega ozemlja«, ki ima svoj sedež v Trstu, u. Monfort.

Čeka voj. posojila, ki ste ga pozabili prijaviti, ne morete več uveljaviti, ker je prepozno.

I. K. Tolmin. Gledé v Avstriji interniranih italijanskih državljanov obrnite se na okr. civ. kom. v Tolminu.

Opozarjamo čitatelje, da odgovarjamo na vprašanja samo narčnikom »Goriške Straže«.

Listnica upravnistva. Narčnike, katerim je pošla naročnina za prvo četrtletje, opozarjamo, da naročnino obnové, da bi jim ne morali ustaviti lista.

Za kratek čas.

Enako z enakim. Neki kmet je prinesel vsak petek peku »štruco« masla. Ne-koč se je razvil med obema naslednji razgovor: »Jaz sem ravnokar zavrgel Vaše maslo«, je rekel pek; »namesto šest funtov jih je samo pet. Na ta način me najbrže sleparite že dalj časa.« »Mogoče«, pravi kmet; »ker nimam doma nobenega uteža, zato pošljem vsak četrtek k Vam po hleb kruha od šestih funtov; položim ga na eno stran tehtnice in potem na drugo stran ravno toliko masla. Povejte mi zdaj, kdo izmed naju je večji slepar?«

Na to ni bila pripravljena. Gospa je šla k zdravniku, ker ji je desna noga nekoliko otekla. Sezula je čevljev desne noge in sezula tudi lepo oprano nogavico ter pokazala zdravniku belo nožico. Zdravnik pa se je hotel prepričati, v koliko se razlikuje otekla noga od zdrave, zato je rekel gospej, naj sezuje še levi čevljev. Prestrašena je zajavkala gospa: »Ah, nato pa nisem prav nič pripravljena!«

Zdravilo zoper zobobol. Vzemi v usta poln požirek kuhanega mleka, nato pa vrti počasi glavo od desne na levo toliko časa, da se ti napravi v ustih surovo maslo. Takoj nato ne boš čutil več bolečin.

TEDENSKI KOLEDAR.

MAREC.

28. Nedelja, 6. postna (cvetna), Janez Kap. 29. ponedeljek, Ciril, škof - mučenec; Jona 30. torek, Angela F., vdova; Amadej, 31. sredo, Modest, Gvidon.

APRIL.

1. Četrtek, † Veliki četrtek, Hugon, 2. petek, † Veliki petek, Franc Pavl., 3. sobota, † Velika sobota, Alundij; (Ščip)

Na novo odprta mizarska obrt TOPLIKAR & REBER, v Črničah

izdeluje spalnice, pohištvo in stavbena dela. Cena po dogovoru.

ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE

opozarja trgovina izgotovljenih oblek

JUST VUGA & C. COMP.

● Corso Verdi 38 - GORICA - Corso Verdi 38 ●

slavno občinstvo, da je bogato založila svojo TRGOVINO z najrazličnejšimi OBLEKAMI za ženske, s plašči, bluzami, golf, krili, spodnjimi krili itd. In z veliko izbero oblek za moške, mladeniče in otroke, s površniki, hlačami, modnimi telovniki, nepremočljivimi plašči itd. itd.

VELIKA IZBERA PERILA ZA MOŠKE IN ŽENSKE. - NAJNOVEJŠI VZORCI BLAGA ZA POMLADANSKO DOBO.

Krojačnica prve vrste pod vodstvom g. AVGUŠTINA GACHET.

Naročila se izvršijo najtočnejše in najvestnejše.

Velika izbora.

Najprimernejša postrežba.

Stalne cene.

ZZZZZZZZ

Opozarja se slavne odjemalce, da je zaloga in zastopstvo **FILATI IN TESSUTI**

V ULICI TEATRO 12
 otvorila delavnico za izdelovanje nogavic, in drugih pletenih s stroji. : : : : :
 Sprejema vsakovrstna naročila te stroke.

ZZZZZZZZ

ANDREJ GOLJA
 Gorica **TRAVNIK 21** Gorica
 Zaloga vsakovrstnih lesenih izdelkov, kakor: škafov, orn, stolic, sit, rešet in druge suhe robe. — Velika izbira košev in kuhinjskih potrebščin.

~~~~~

Avtorizovani tehnični zobozdravnik
ADOLF KOLL
 Gorica, **Rorso V. E. III. št. 11.**
I. nadstropje.
 naznanja svojim cenj. klijentom, da od današnjega dne dalje je njegov zobozdravniški atelje ob
nedeljah zaprt.

~~~~~

Službo
Občinskega tajnika
 razpisuje

Občina Solkan.
 Zglasiti se je v občinski pisarni do 28. t. m.
Nastop službe s. 1. aprilom 1920.
 Županstvo občine Solkan,
 dne 22. marca 1920.
 Župan: **Jožef Vuča.**

V najem se odda posestvo v **VRTOVINU.** Ponudbe od 26. do 31. marca v Gorici v trgovini v Raštelj št. 7.

Par volov
 : : 1330 kg. težkih proda takoj : :
 gosp. **VEŃESLAV LOKAR,**
 Ajdovščina št. 28.

Udano si dovoljujem naznaniti, da po dolgih petih letih sem se zopet vrnil v Gorico, ter otvoril svojo
dobro znano krojačnico.
 Priporočam se cenj. damam, da me vse s svojimi naročili v obilnem številu počaste.
 S spoštovanjem udani
Martin Kühle
 Piazza S. Antonio 2.

SREBRNE KRONE IN DENAR
 plačujem po najvišjih cenah : :
: Jakob Šuligoj, :
 urar in trgovec
 Gorica, Gosposka ulica 19.

Na prodaj sta dva, skoraj nova,
mlinska kamna
 — za pšenico —
 širokost 120 cm, debelost 30 cm. — Kje pove uprava „Goriške Straže“.

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici
 Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižice po 3 1/2 %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.
 Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu.

: Peter Gruden :
 Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica.
 Priporoča svojo zalogo najboljših vin in mešanega blaga. Postrežba točna in solidna.
 Po okolici tudi na dom.

◆◆◆◆◆
Knjigarna Kat. Tisk. društva
GORICA Montova hiša.
 Zaloga na drobno in na debelo pisarniških in šolskih potrebščin.

Slovenske leposlovne knjige, slovnice, slovarji i. t. d. : : : : :
 Cigaretni papir „Abadie“, „Excelsior“, „Union“ i. t. d. : : : : :
 Svalčice za cigarete. : : : : :
 Slike z okvirji in brez okvirjev. Rožni venci, svečnice. i. t. d. : : : : :

◆◆◆◆◆

Naznanjam slav. občinstvu, da se v svojo **trgovino** premestil iz I. nad v pritličje istotam.
 Obenem naznanjam, da se mi je posrečilo, nakupiti veliko množino vsakovrstnega tudi **črnega** blaga še po zmernih cenah tako, da zamorem svojim cenj. odjemalcem ugodno postreči. Delo izvršujem točno, ker imam zadostno štev. kroj. pomočnikov. Prosim, naj si vsakdo ogleda cene v izlozbi.
 Priporočam se udani
Andrej Mavrič kroj. mojster.
Piazza Grande 22 (Travnik 22).

Drašček Fanny. Gorica
Via Rastello št. 1
 trgovina s kolenjalnim in mešanim blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmerne.

:: BRIVNICA ::
Ludvik Coter, Gorica, Piazza Grande 17,
 — se priporoča slavnemu občinstvu. —

~~~~~  
**ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE —**  
**PAVEL NETZBANDT**  
 SPREJEMA OD 9—12 IN OD 2—5  
 V GORICI, VIA DANTE ŠT. 12.

~~~~~  
:: E. RIESSNER ::
 (prej Pavlin E.)
Nunska ulica 10 Gorica Nunska ulica 10
:: nasproti „BELEMU ZAJCU“. ::
 Velika zaloga
 mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, travkov, umetnih cvetic; posebnih vencev za neveste, cvetic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in poroke, mrtvaških oblek itd.; papirja in drugih potrebščin za okrasenje rakev, zlatih črk voščenihi sveč itd.
 Cene brez konkurence.

Na prodaj je posestvo
 na **Srpenici**
 obstoječe iz hiše, travnika, zemljišča in gozda. Cena celemu posestvu je 15 000 L.
 Ponudbe nasloviti:
Ferdinand Žagar, Srpenica.
Par sto srebrnih kron : : :
 proda, kdo, pove uprava „Goriške Straže“.

Čevljarska zadruga v Mirnu

::: ::: pri Gorici ::: :::
 je začela zopet izdelovati vsakovrstno obuvalo.
 V zalogi ima že dovolj čevljev, da lahko postreže naročilom
 na malo in veliko.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo vsakomur.

Naročila izvršujemo takoj. Pošilja se po povzetju.

Varstvena znamka.

Zadruga je otvorila dne 22. t. m. prodajalno v Gorici v hiši centralne posojilnice ulica Corso Verdi št. 32 kjer bode prodajala čevlje lastnega izdelka, razne čevljarske potrebščine, čevljarsko orodje in kože.

V Trstu se bodo od 29. t. m. dalje prodajali zadrugi čevlji v njeni stari prodajalni ulica dei Rettori št. 1.

V Vipavi prodaja zadruga čevlje trgovina Anton Beltram.

Kot edino domače industrijsko podjetje te stroke, se zadruga priporoča cenjenemu občinstvu, ter zagotavlja za dobro postrežbo.

Prodasta se 2 harmonija v najboljšem stanu.

Več pove **IVAN KAGIN**
 ulica Sv. Antona 24. Gorica.

BEDNAŘIK priporoča svojo **KNJIGOVEZNICO**
 Via Croce 6 (nasproti „Šolskega Doma“).

Veletržca z vinom
BRATA ABUJA GORICA
 Via S. Antonio 4 in na Kornu št. 8 (prej Kaučič)
 prodajata na debelo

navadna: vipavska, istrska, briska, dalmatinska, furlanska in italijanska vina;
finna vina in šampanjce v butilkah, maršalo;
raznovrstne likerje, kakor: Fernet Branca, Cognac;
razna žganja (tudi na drobno). Vermouth in špirit.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE
Dr. J. Bačar in V. C. Hansen
 zobotehnik

ulica 24 Magglo (prej ulica Tre Rê) št. 9
 (v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8 1/2 do 6 ure — ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.
 Umetni zobje po najnovejši tehniki.

Dr. Bačar izvršuje ravnotam svojo splošno zdravniško prakso.